PERSCONFERENTIE- CONFERENCE DE PRESSE PRESSCONFERENCE
15e EDITIE DIKKE VAN DALE: UITDAGING IN DIGITAAL TIJDPERK
VAN DALE/VBK
Atomium Brussel, 05.10.15
Jempi Welkenhuyzen

De 15e editie van het Van Dale Groot woordenboek van de Nederlandse taal is weer verschenen. Dit prachtig vormgegeven vlaggenschip biedt toegang tot de rijkdom van de Nederlandse taal, zowel op papier als online. De drie boekdelen zijn dikker dan ooit, uitgevoerd in kleur en bevatten illustraties. Bovendien biedt de aanschaf van de Dikke Van Dale een jaar toegang tot de Dikke Van Dale Online, inclusief de Van Dale Wiki.

Plaats van afspraak was het Atomium in Brussel waar het 6,4 kg dikke drie delig woordenboek in een foedraal werd voorgesteld. Eerste vaststelling 'De Dikke' is Vlaamser geworden. Dat komt omdat tal van woorden nu onder het label 'Nederlands-BE' worden gekatalogeerd, denk aan 'croque monsieur' dat BE is. En dat typische Nederlandse woorden 'Nederlands-NL' heten, zoal Tosti. Er is dus niet langer een onderscheid tussen beide taalfamilies. Een heuse opwaardering van de eigen taal, aldus hoofdredacteur Vlaanderen Ruud Hendrickx, tevens bij ons gekend als VRT-Taaladviseur. ' De verschillende variëteiten in taal worden nu gelijk behandeld. Vroeger leek het alsof men alleen in Nederland correct Nederlands sprak en hier niet. Dat is nu niet langer zo."

Eén van de mooiste woorden in de nieuwe Van Dale is volgens Hendrickx 'Helaasheid'. Niet voor niets werd daarom het eerste exemplaar van de nieuwe Dikke Van Dale overhandigd aan schrijver Dimitri Verhulst. De taalliefhebber heeft zelfs 2 citaten in de Dikke Van Dale staan: nl "Het is zelden een cadeau om je jeugd een tweede keer te moeten beleven." En nog : " De enige vorm van fysiek contact die ik met mijn moeder had was een pandoering op tijd en stond."

Indrukwekkend fundament

Deze taalschatkamer, die vorig jaar haar 150-jarig jubileum vierde, vormt een indrukwekkend fundament onder het Nederlands. Tien jaar na de vorige editie hebben de schatbewaarders van de Nederlandse taal een prachtig product gemaakt met 18.000 nieuwe trefwoorden (ca. 5 per dag!), 21.351 nieuwe betekenissen en 5.869 nieuwe voorbeeldzinnen. Bovendien is de inhoud nooit eerder zo toegankelijk en bruikbaar vormgegeven als nu: met 500 illustraties, gedrukt in vier kleuren, samenvattingen als wegwijzer bij lange artikelen en een onlineversie in dezelfde stijl. Wel zijn er weer 2300 woorden verdwenen. En dit omdat ze nog nauwelijks aan bod kwamen in onze taal.
Of de papieren versie niet voorbij gestreefd is in deze snelle digitale tijd. Volgens de uitgeverij is er best nog plaats naast de digitale markt, meer nog, men ziet het als een uitdaging. “Hoe lang zijn woorden gangbaar, ze veranderen snel, in die zin krijgen de nieuwe media wel een betekenis. Zij zorgen voor een nieuwe input. Dat is hun staat van verdienste. Wij nemen nadien de woorden op die we geregeld aantreffen gedurende jaren in de media, de spreektaal, het geschreven woord. In de Dikke Vandale is het zaak om de opbouw van zo’n woord, de onderdelen ervan, optimaal in vorm te gieten. Daarom zijn we gaan werken met kleur, met pictograms. Wiskundige begrippen, bouwtermen e.d. zijn makkelijker samen te vatten in een beeld.”

Spiegel van de samenleving

Nieuwe woorden hangen sterk samen met maatschappelijke of technologische ontwikkelingen en economische trends. De inhoud van de Dikke Van Dale vormt een spiegel van de samenleving. De kredietcrisis (zelf eveneens een nieuw woord) leverde ook iets op, namelijk woorden als bail-out, giftige lening, financiële meltdown, onderwaterhypotheek, rommelkrediet en ontschulden. De zorg om de klimaatverandering zorgde voor talloze nieuwe ‘klimaatwoorden’, zoals klimaatvluchteling, klimaatzondaar en klimaatontkenner. Ook de ‘vergroening’ van onze taal is in gang gezet met nieuwe woorden als energielabel, energieneutraal zonneakker en accuauto’s. Het ontstaan van sociale media (ook nieuw) bracht ons de afgelopen 10 jaar woorden als Twitter, twitteren en twitteraar, microblog, profielfoto, liken, statusupdate, cyberstalking webcare. Ons digitale bestaan zorgt daarnaast voor in de cloud werken en apps om te tinderen.

Nieuwe uitdrukkingen

Sinds de vorige editie zijn er 5.869 nieuwe uitdrukkingen, formules, vaste verbindingen, spreekwoorden en citaten toegevoegd, zoals de adrenaline voelen stromen, iemand bij de enkels afzagen en out of the box denken.

Optimaal bruikbaar

Nooit eerder werd er zo nauw samengewerkt tussen de redactie en de ontwerper. De Dikke Van Dale is schitterend vormgegeven. De witte boeken, de gekleurde cassette en strakke website vormen een prachtig geheel.
In een (internet)wereld met een stortvloed aan informatie, vaak rijp en groen door elkaar, willen gebruikers van het woordenboek in één oogopslag relevante en betrouwbare informatie over onze woordenschat en ons taalgebruik kunnen vinden. Daarom heeft de Dikke Van Dale soms onconventionele veranderingen doorgevoerd

die de toegankelijkheid van het woordenboek verbeteren en de bruikbaarheid van de gevonden informatie verhogen.
Zo staan er nu samenvattingen bij lange artikelen, zodat een gebruiker veel makkelijker zijn weg kan vinden. Er staan illustraties bij bijvoorbeeld namen van geometrische figuren, want een illustratie kan soms veel makkelijker uitleggen wat een woord betekent. De vier kleuren waarin het boek gedrukt is, zijn niet alleen heel mooi, maar laten ook goed zien waar je moet zijn. Het lettertype Lexicon is speciaal ontworpen voor de Dikke Van Dale van 1992. Het is goed leesbaar en herkenbaar. Het is bij de Dikke Van Dale gaan horen en past mooi in deze editie.

Online en de Van Dale Wiki

Zowel de inhoud als de vormgeving van de Dikke Van Dale Online is vernieuwd en er is nog veel meer te vinden dan in de boeken: vervoegingsrijtjes bij alle werkwoorden, bijvoorbeeld stofzuigen, deleten, e-mailen. Er staan 80.000 extra woordsamenstellingen in zoals bramenjam, kiwi-jam, kruisbessenjam en we hanteren handige zoekmogelijkheden zoals jokerzoeken, zoeken bij benadering, zoeken op voorbeeldzinnen en zoeken binnen artikelen.
De Van Dale Wiki is de opvallendste vernieuwing in de Dikke Van Dale Online. De wikifunctie biedt de gebruiker de mogelijkheid zelf woorden, betekenissen, voorbeelden, maar ook afbeeldingen en filmpjes aan de Dikke Van Dale Online toe te voegen. Een visueel onderscheid tussen de wiki-informatie en de redactionele inhoud zorgt ervoor dat de gebruiker altijd weet of hij te maken heeft met door de redactie gevalideerde informatie of met aanvullingen van andere gebruikers.
De Dikke Van Dale Online inclusief de Van Dale Wiki staat tot en met woensdag 14 oktober 2015 gratis open voor iedereen.

Waarom staat kikkervet…

Wil je nog meer weten over de Dikke Van Dale en de manier waarop Van Dale die maakt, dan kun je dat nalezen in het boekje 'Waarom staat kikkervet' niet in de Dikke Van Dale?
De Dikke Van Dale is verkrijgbaar via de reguliere (online)boekhandel en in de Van Dale-webwinkel. Drie delen in een kleurrijke cassette incl. een jaar toegang tot de Dikke Van Dale Online. 4.896 pagina's | Intekenprijs t/m 18 okt. 2015 € 149 | Reguliere prijs v.a. 19 okt. 2015 € 179 | ISBN: 9789460772221.
'Waarom staat kikkervet niet in de Dikke Van Dale?' 123 pagina's | € 5 | ISBN: 9789460772788 | ISBN e-book: 9789460772795 (€ 2,99)

Perscontact: Peggy Timmerman p.timmerman@vandale.be

Foto 1 : Peggy Timmersman (Van Dale Uitgeverij), Ruud Hendrickx, Vé Bobelyn
Foto 2: Auteur Dimtri Verhulst en directeur VBK België Vé Bobelyn
Foto 3: BFTP collega Jempi Welkenhuyzen en Dimitri Verhulst